

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Vliv pedagogické komunikace na vzdělávací proces v rámci vysoké školy

Autorka práce: Vendula Václavíčková

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracovala: Mgr. Martina Kočerová, Ph.D.

Datum: 10. května 2022

Hodnocení práce Venduly Václavíčkové bylo provedeno na základě kritérií, která stanovuje Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných kvalifikačních prací na Teologické fakultě, poslední aktualizace ke 14. 9. 2021.

Formální a jazyková stránka práce

Rozsah předložené diplomové práce odpovídá požadavkům. Co se týká formální úpravy, tak práce splňuje většinu požadavků, vyskytují se nedostatky drobného charakteru: rok odevzdání práce na titulní straně by měl být 2022; jednopísmenné spojky by neměly být ponechány na konci řádků (např. na s. 9, 10, 16, 18 a dalších); autoři ve zdrojích pod čarou i v Seznamu použitých zdrojů by měly být odděleni středníkem; zdroje pod čarou odpovídají přímým citacím, i když v textu tyto vyznačeny nejsou (např. č. 4, 5, 7 a další). Uvedené nedostatky však nesnižují přehlednost, srozumitelnost práce, ani dohledatelnost zdrojů. Po jazykové stránce práce odpovídá požadavkům.

Obsahová stránka práce

V práci je zařazen úvod, závěr, obsah, seznam použité literatury, abstrakt a přílohy tvořené přepisem částí rozhovorů. Pro vytvoření představy, jak rozhovor probíhal jsou tyto ukázky dostačující, ale pro porozumění tomu, jak autorka došla k výsledkům na úrovni témat by bylo vhodné v přílohách zařadit také další kroky analýzy, tedy kódy a jejich postupné sdružování. Text je členěn do kapitol, což odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. V úvodu práce autorka uvádí, že práci rozdělila na dvě části: teoretickou a výzkumnou, což nepovažují za vhodné členění výzkumně zaměřené práce. Počáteční kapitoly by měly poskytnout přehled východisek, na kterých výzkum staví, což je nedílnou součástí výzkumu samého, jde tedy o práci výzkumnou. Zároveň autorka v ní označované teoretické části nakupila celou řadu informací, se kterými ve výzkumné části jen velmi málo dále pracuje, a tak hlubší vnitřní provázanost obou částí práce je slabá a zůstává spíše jen na úrovni tématu. To dokládá i kapitola 4, „Učitel – důležitá osoba v životě žáka“, neboť v prostředí vysoké školy nejde o žáky, nýbrž o studenty, a jde o dospělé osoby. Dá se tedy předpokládat, že vztah student – učitel, a tudíž také jejich komunikace, se bude odvíjet jinak, než je tomu u dětí. Zohledněno není ani to, že Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách uvádí označení „učitel“ jen dvakrát, a to v § 62, Práva studenta, část (1), písmeno c), kde je uvedeno, že „*Student má právo výběru učitele určitého předmětu vyučovaného více učiteli*“. Na vysoké

škole tak nejde o učitele, nýbrž o akademické pracovníky, kteří kromě jiného také provádí přímou pedagogickou činnost.

V Úvodu autorka uvádí, že cílem práce *„je zmapování zkušeností vysokoškolských studentů skrz komunikaci se svými učiteli“*. Takto formulovaný cíl práce je nejednoznačný, neboť je možné mu rozumět hned několika způsoby. Jde o zkušenosti studentů s učiteli, přičemž prostředkem zkušeností je komunikace? Nebo jde o zkušenosti studentů s učiteli a prostředkem zjišťování bude komunikace? Nebo jde o nějaké blíže nespecifikované zkušenosti studentů, které se odehrály skrze komunikaci s učiteli? Ani zaměření výzkumné části do porozumění cíle mnoho světla nevnaší, když autorka uvádí, že *„se zaměřila na to, jak a jestli vůbec, ovlivňuje komunikace s učiteli na vysokoškolské půdě studenty“*. Další verzi cíle nabízí autorka ještě v kapitole 6: *„Mým hlavním cílem bylo zjistit, jak studenti vysokých škol interpretují své zkušenosti s vyučujícími skrze jejich vzájemnou komunikaci, či jen samotnou komunikaci (monolog) vyučujícího, pedagoga. Chtěla jsem zjistit, zda se zkušenosti studentů liší a částečně i do jaké míry.“* Na s. 43 pak autorka upřesňuje výzkumné otázky, tedy uvádí hlavní výzkumnou otázku *„Jak studenti VŠ interpretují své zkušenosti s vyučujícími skrze jejich komunikaci během studia?“*, přičemž není zcela jasná role komunikace stejně, jako tomu bylo již u výše zmíněného cíle práce. Dále autorka uvádí dvě sekundární výzkumné otázky, ovšem není jasné, co míní tím „sekundární“. Jestli jde o podotázky k otázce hlavní, nebo o nějaké další otázky, o které však ve výzkumu nešlo primárně, ale nějak tak navíc. Až na s. 72 se dozvídáme, že šlo o otázky, které *„v podstatě obsahují i hlavní výzkumnou otázku, jen jsou trochu více zkonkretizovány“*. Proč autorka považovala za důležité takto výzkumné otázky dublovat nijak nezodpovídá a zůstává to tedy nezodpovězeno.

I z dalších částí popisu zvolené metodologie, metody, cílové skupiny se dozvídáme celou řadu teoretických obecných informací, ale velmi málo podstatného např. k aplikaci výzkumné metody (IPA) v tomto konkrétním výzkumu (zdůvodnění volby, porovnání s dalšími metodami, které bylo možné aplikovat apod.). Obdobně kritéria volby výzkumného vzorku stojí spíše na intuici autorky, než na hlubší argumentaci a vztahu k cíli výzkumu. Autorka např. uvádí na s. 44: *„Tuto skupinu jsem zvolila z toho důvodu, že mi jsou nejbližší.“*, nebo na stejné straně: *„Všichni dotazovaní studenti jsou starší 22 let. Toto kritérium jsem volila z toho důvodu, že jsem předpokládala, že v tomto věku za sebou studenti VŠ budou mít již nějaké zkušenosti se studiem a budou studovat více než rok, a proto by jejich zkušenosti mohly být obsáhlejší a zmapovanější.“* Nebo do třetice na s. 45: *„Genderové rozložení jsem nijak zvlášť neovlivňovala a spíše jsem to nechala na náhodě. V tomto případě mi to nepřijde tolik důležité.“* Jak byl např. zajištěn požadavek homogenity či nasycenosti výzkumného vzorku, autorka nezmiňuje. A pokud zajištěn nebyl, jak toto autorka zohlednila při interpretaci výsledků?

V kapitole 7 autorka uvádí, že chce shrnout hlavní výsledky a závěry zasadit do kontextu, dále předkládá odpovědi na výzkumné otázky. A byť anoncuje, že půjde také o diskusi, nenalézáme zde ani zasazení do kontextu, ani diskusi. Výsledky a závěry autorka interpretuje (nebo spíše shrnuje) tak, jako kdyby tři respondenti, kteří tvořili výzkumný vzorek, byli reprezentativním vzorkem. Když ale vezmeme v potaz už jen chabá kritéria výběru, nasvědčuje to tomu, že autorka dostatečně nezohlednila např. možnost různých postojů, motivovanosti a očekávání studentů ke studiu, nebo zaměření jejich studia (humanitní vs. empirické vědy) apod.,

což ovšem zkušenosti může značně ovlivnit. Jak s tímto autorka pracovala není možné zjistit, neboť v práci není uvedena bližší specifikace respondentů.

Celkové zhodnocení práce

Předložená práce vykazuje po formální a jazykové stránce nedostatky drobného charakteru. Co se týká obsahové stránky, tak byť výše uvádím některé nedostatky týkající se nejednoznačnosti formulovaného cíle a výzkumných otázek, výběru výzkumného vzorku atd., přihlédnou-li k náročnosti, kterou kvalitativní výzkum klade na výzkumníka, lze předloženou práci považovat za celkem zdařilou.

Navržené hodnocení

Na základě výše uvedeného doporučuji práci k obhajobě a navrhuji práci hodnotit, v návaznosti na průběh obhajoby, známkou výborně až velmi dobře.